

4. Испания: право на неприкосновенность частной жизни в связи с видеонаблюдением за сотрудниками компании не было нарушено // [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://echr.today/news/642/>
5. Bartłomiej Oręziak, Marek Świerczyński, Electronic Evidence in the Light of the Council of Europe's New Guidelines // [Електронний ресурс] – Corporative Law Review. – №25. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <http://dx.doi.org/10.12775/CLR.2019.009>
6. Jokubauskas, R. and Świerczyński, M., Is revision of the council of Europe guidelines on electronic evidence already needed? // [Електронний ресурс] – Utrecht Law Review. – №16(1). – pp.13–20. – 2020. – Режим доступу до ресурсу: <http://doi.org/10.36633/ulr.525>

Кияшко Олександр Олександрович
Аспірант кафедри цивільного процесу
Національного університету «Одеська юридична академія»,

ОЦІНКА РИЗИКІВ ЯК СКЛАДОВА ЧАСТИНА ДОКАЗУВАННЯ У СПРАВАХ ЩОДО ВИДАЧІ ОБМЕЖУВАЛЬНОГО ПРИПИСУ

Законодавство у сфері запобігання та протидії домашньому насильству під час видачі обмежувального припису передбачає необхідність здійснення з боку суду оцінки ризиків скоєння актів домашнього насильства у майбутньому та ризики можливою шкоди, яка може бути повторно завдана потерпілій особі. Таким чином, лише у разі наявності певних чинників, які обумовлюють настання подібних ризиків для потерпілої особи, суд має можливість застосувати обмежувальний захід.

Відповідно до положень статті 26 Закону України "Про запобігання та протидію домашньому насильству" рішення про видачу обмежувального припису або про відмову у видачі обмежувального припису приймається на підставі **оцінки ризиків** [1].

Згідно з пунктом 9 частини 1 статті 1 Закону України "Про запобігання та протидію домашньому насильству" встановлено, що оцінка ризиків - це оцінювання вірогідності продовження чи повторного вчинення домашнього насильства, настання тяжких або особливо тяжких наслідків його вчинення, а також смерті постраждалої особи.

Згідно з положеннями регламентованими в пункті 3 частини першої статті 350-4 Цивільного процесуального кодексу України у заяві про видачу обмежувального припису повинно бути зазначено обставини, що свідчать про необхідність видачі судом обмежувального припису, та докази, що їх підтверджують (за наявності) [2].

Проте, законодавець не надає відповіді на наступні питання: на які саме чинники суду потрібно звертати увагу, як саме суд повинен здійснювати оцінку ризиків, які докази необхідно мати заявнику, щоб довести до суду наявність певних ризиків.

Аналізуючи судову практику по справам щодо видачі обмежувального припису вбачається, що велика кількість заяв потерпілої особи залишаються без задоволення саме у зв'язку з відсутністю на думку судів будь-яких ризиків скоєння домашнього насильства у майбутньому. В якості обґрунтування своїх рішень, суди наводять наступні аргументи:

- неможливо встановити наявність ризиків, оскільки заявником не надано доказів притягнення особи щодо якої порушується питання про застосування обмежувальних заходів до адміністративної відповідальності за ст. 173-2 КУпАП, а отже її вина у скоєнні домашнього насильства не доведена (відсутній юридичний факт) [3];

- надані до заяви докази не підтверджують причинно-наслідковий зв'язок між діями кривдника та шкодою, отриманою потерпілою особою, а отже суд не може встановити ризики спричинення подібної шкоди від цієї особи (кривдника) у майбутньому. Зауважую увагу, що здебільшого заявник надає до суду наступні докази [4]:

- медичні висновки лікарів/експертів про наявність у потерпілої психологічної/фізичної шкоди здоров'ю. На думку суду, такі докази не підтверджують наявність протиправних дій саме з боку особи, щодо якої заявник потребує застосувати обмежувальні заходи. Водночас, такі висновки апріорі не можуть містити точну інформацію про джерело її спричинення, але вони є доказом шкоди, якої зазнала (зазнає) потерпіла особа.

- довідки з місцевих органів поліції, інших уповноважених органів в сфері запобігання та боротьби з домашнім насильством, які містять інформацію про звернення потерпілої особи щодо насильницьких дій кривдника. Дійсно, подібні документи мають процесуальний характер та не можуть свідчити про винуватість особи у скоєнні актів домашнього насильства. Водночас, у сукупності з іншими доказами, подібні довідки надають суду можливість змодельовати обставини, які призвели до необхідності звернення заявника до суду щодо видачі обмежувального припису.

Крім цього, вбачається, що судді замість оцінки ризиків, що за своєю природою повинно передбачати **прогнозування** можливості настання у майбутньому будь-яких негативних наслідків, намагаються встановити обставини та юридичні факти, які вже відбулись. Такий підхід не відповідає сутності обмежувальних заходів, які використовуються з метою **запобігання** скоєння домашнього насильства. Аналогічний висновок щодо мети оцінки ризиків описано в документі Ради Європи, яка полягає у окресленні загрози насильству, визначенню серйозності такої загрози та у **передбаченні можливих наслідків** [5]. Таким чином, суд повинен завжди прогнозувати можливість настання негативних наслідків по відношенню до потерпілої особи з боку особи щодо якої вирішується питання про застосування обмежувальних заходів на підставі наявних у заяві доказів та обставин, навіть якщо вина останнього не була встановлена раніше.

Список використаних джерел:

1. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 07.12.2017 року № 2229-VIII // Відомості Верховної Ради України від 02.02.2018 — 2018 р., № 5, стор. 32, стаття 35
2. Цивільний процесуальний кодекс України: Закон України від 18.03.2004 р. № 1618-IV (зі змінами) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1618?test=XX7MfyrCSgkyy6lIZiCSwOJHI4AMs80msh8Ie6>
3. Рішення Жовківський районний суд Львівської області від 12 грудня 2018 року по справі № 444/3602/18// [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/78498854>

4. Рішення Київського районного суду м. Харкова від 28.12.2018 року у справі №640/23804/18// [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/78882798>
5. РЄ, Запобігання домашньому насильству щодо жінок і боротьба з цим явищем: навчальний ресурс для підготовки правоохоронців і працівників суду, 2016 р., с. 40.

Московчук Дмитро Олександрович

*Аспірант, асистент кафедри цивільного процесу Національного
університету «Одеська юридична академія»*

ОСОБЛИВОСТІ ЕЛЕКТРОННИХ ДОКАЗІВ У ПРАВІ РЕСПУБЛІКИ СІНГАПУР

Історія регулювання доказів у судовому процесі Сінгапуру розпочинається з 1893 року, коли був виданий Указ № 3 «Про докази», що набрав чинності 1 липня 1893 року. Впродовж сторіччя в даний указ вносились поправки, проте кардинальні зміни відбулись у 1997 році, коли Законом №7 від 25.08.1997 «Про внесення змін і доповнень» указ набув статусу закону і є чинним до сьогодні із змінами і доповненнями від 06.05.2019р.

В ст. 3 даного Закону встановлюється наступне визначення:

«Докази включають –

а. всі заяви свідків, які суд дозволяє чи вимагає зробити стосовно питань, що розслідуються: такі заяви називаються усними докази;

б. всі документи, які дані для перевірки судом: такі документи називають документальними доказами». [1]

Неважко помітити, що дане визначення містить ряд недоліків. Докази розуміються як засоби доказування, при чому розуміються тільки в усній і документальній формі. Формально з даного визначення випливає, що матеріальні предмети, які розглядають в теорії як речові докази, виключені з загального переліку засобів доказування. Ще одним недоліком даного визначення є його обмеженість. В Законі приділяється увага процесуальній формі доказів, але не розкривається їх зміст, проте, самі по собі показання